

Posudek oponenta na bakalářskou práci Nicol Karatidisové „Vliv mediální reality na mladé dívky a na jejich představy o kráse“.

Předložená bakalářská práce má odpovídající rozsah, její téma je aktuální a lze ho akceptovat. Práce je standardním způsobem rozdělena na teoretickou část a prezentaci výsledků vlastního výzkumu. Teoretická část je obsáhlejší a zahrnuje nejenom pojednání o dvou hlavních tématech, což jsou média a jejich působení a krása jako sociální fenomén, ale i kapitolu i zdravém životním stylu. Její zařazení poněkud přesahuje dané téma (pokud by nebylo uchopeno jako mediálně prezentovaný faktor, což není).

Pojednání o masmédiích je zbytečně obecné, lze předpokládat, že většina čtenářů ví, co média jsou, totéž platí ve vztahu k jejich rozdělení podle druhů a historie. Bylo by vhodnější je rozlišovat spíše podle předpokládaného vlivu na mládež, resp. přímo mladé dívky, což je cílová skupina předložené práce. Tomuto tématu je věnována až kapitola 2.3. Autorka by se v této souvislosti mohla zmínit i o dalších aspektech tělesné krásy než jen o poruchách příjmu potravy. Ty jsou samozřejmě závažným problémem, ale téma práce je vymezeno širěji, což by zde mělo být zohledněno.

Kapitola pojednávající o vnímání tělesné krásy a její sociokulturní podmíněnosti obsahuje základní fakta. Občas se objeví méně srozumitelná věta, např. na str. 19 dole: „Obecně je však možné tvrdit, že pro většinu období jsou charakteristické určité společenské rysy nebo nanejvýš jeden zásadní rozpor.“ Autorka by měla vysvětlit, co přesně tímto tvrzením myslela, pravděpodobně fakt, že každé historické období má jiný ideál krásy a klade důraz na jiné aspekty. Zmínka o dědičnosti je vhodná snad jen v souvislosti s faktem, že navzdory momentálnímu ideálu krásy je část populace disponována jinak a potom lze jen těžko dosáhnout toho, co je žádoucí. Genetický vliv na tělesný typ je bezesporu, nicméně aktuální sociokulturní trend ho bere jen velmi málo v úvahu. Autorka přejímá názor, že poruchy příjmu potravy jsou dědičně podmíněné, ale obávám se, že tento vztah je mnohem složitější. Genetické dispozice se týkají spíše úzkostného prožívání a nejistoty a ta se sekundárně projeví různým způsobem, tedy i poruchami příjmu potravy. Je jisté, že zde může působit model rodinných zvyklostí, ale pak jde spíše o učení. Bylo by třeba vysvětlit, jak tento trend mohou ovlivňovat média, protože je jisté, že někdy mohou. O jeden gen se určitě nejedná, všechny podobné psychosomatické problémy jsou multifaktoriálně podmíněné. Nepřesnost v této oblasti nelze autorce vyčítat, důležitější je spíše to, že nijak nesouvisí s hlavním tématem a uvedení těchto informací je tak zbytečné.

Vnímání vlastního těla je bezesporu ovlivněné i sociálně, do jaké míry se na něm podílejí masmédiá lze jen těžko říci, i když jejich vliv rozhodně není zanedbatelný, ale bývá zprostředkovaný názory nejbližších lidí, ať už dospělých nebo vrstevníků. Bylo by vhodné, kdyby autorka uvedla alespoň několik příkladů jak média působí na vnímání a hodnocení vlastní krásy (tělo, resp. jeho proporce jsou sice její součástí, ale důležité mohou být i vlasy, barva očí, tvar obličeje atd.). Mohou to být různé reklamní šoty, časopisy apod. Porucha příjmu potravy je nanejvýš důsledkem mediálního působení, ale daný problém je komplexnější. Zdravý životní styl má jistě vliv na postavu mladých dívek a rodinné zvyklosti jej mohou v různém směru modifikovat, nicméně stálo by za to zmínit se i o dalších praktikách, které média prezentují jako účinná.

Charakteristika vlastního výzkumu. Autorka použila metody dotazníku, kterou lze považovat za vhodnou. Dotazník si sama vytvořila, jeho rozsah je přiměřený. Zkoumanou skupinu tvořily dívky ve věku mladší adolescence, což je pro účely zkoumání daného tématu věkově

vhodná populace. Chybí zde vymezení hlavních hypotéz, autorka uvádí pouze svá dílčí očekávání u jednotlivých otázek. Srovnání odpovědí pouze podle odhadu není dostatečně validní, protože chybí statistický výpočet, a proto by měla být autorka ve svých tvrzeních opatrnější. Srovnání obou skupin je jistě zajímavé, ale hlavní téma bylo vymezeno trochu jinak. Působením médií na představy mladých dívek o kráse se zabývají jen otázky 13-16 a 21-22. Televize je médiem s největším vlivem, zájem o módu a slavné osobnosti (jimiž mohou být pro pubescenty i herečky a zpěvačky) je dost velký, jak je možné očekávat. Vyšší četnost líčení má pravděpodobně souvislost se sociálním klimatem malého města, což potvrzuje, že na dívky tohoto věku působí i jiné vlivy než jen média.

Otázka k obhajobě: Zkuste uvést nějaký konkrétní příklad mediálního vlivu, který dle vašeho názoru zapůsobil na pojetí krásy u mladších adolescentek.

Předložená bakalářská práce splňuje základní předpoklady a proto ji doporučuji k obhajobě. Vzhledem k určitým nepřesnostem navrhuji klasifikaci 3.

V Praze dne 20. srpna 2012

Prof. PhDr. RNDr. M. Vágnerová, CSc.